

MAINION
SHERLOCK
HOLMESIN

UUDET
AIVOPÄHKKINÄT

Tri Gareth Moore

BAZAR

**MAINION SHERLOCK HOLMESIN
UUDET AIVOPÄHKINÄT**

**MAINION
SHERLOCK
HOLMESIN
UUDET
AIVOPÄHKINÄT**

Tri Gareth Moore

Toimittaan suomentanut Pasi Rakas Jääskeläinen

BAZAR

Jälleen, johtuen alkutekstin monista englannin kieleen perustuvista sanaleikeistä, joiden tarkka kääntäminen suomen kieleen olisi vähintäänkin haasteellista, on teosta suomennettaessa hyödynnetty monissa kohdissa erilaisia luovia ratkaisuja. Silti, kun sisältöä on täytynyt tällöin tavalla tai toisella muokata, on se tehty aina sekä alkutekstin että suuren etsiväneron Sherlock Holmesin henkeä kunnioittaen.

Bazar Kustannus Oy
www.bazarkustannus.fi

Alkuteos: *The Great Sherlock Holmes Puzzle Book*
© Arcturus Holdings Limited

Shakespeare-sitaatin suomennos teoksesta *Hamlet* (The Tragedy of Hamlet, Prince of Denmark, n.1600): Paavo Cajander 1879.

Voltaire-sitaatin suomennos teoksesta *Sallimus: Itämainen kertomus* (Zadig ou la Destinée, 1747): O. A. Kallio 1918.

ISBN 978-952-279-944-9

Taitto: Jukka Iivarinen / Vitale Ay
Painopaikka Scandbook, Liettua 2020

SISÄLTÖ

Johdanto6

Arvoitukset10

Ratkaisut238

JOHDANTO

Parhain lukija,

olen ilahtunut saadessani jälleen toivottaa sinut tervetulleeksi tämän järjestyksessä jo toisen aivopähkinäkokoelmamme pariin. Toivon, että tämä nide osoittautuu sinun mielestäsi yhtä kutkuttavaksi kuin aiempi vastaava teokseni, ja voinikin myöntää, että juurikin se suosio, joka tuon edellisen teoksen osaksi koitui, on johtanut minut jälleen ottamaan kynän kauniiseen käteen. Päälle päätteeksi minulta olisi ollut sängen moukkamaista pitää pelkästään omassa tiedossa nuo kaikki yhdessä kokemamme asiat, sillä yhteiskunnalla on kokonaisuudessaan paljon opittavaa tuon mitä ainutlaatuisimman herrasmiehen, herra Sherlock Holmesin työskentelytavoista ynnä havainnoista.

Tässä kirjassa minä esittelen sinulle kaiken kaikkiaan satakolmekymmentäkahdeksan sellaista tilannetta, joita Holmesin ja minun osalleni on mitä monituisimpien tapausten parissa koitunut. Olen esitellyt kyseiset tapaukset siinä hengessä, että sinun on mahdollista tarttua haasteeseen ja ratkaista ne samat nimenomaiset ongelmat, jotka ovat hetkellisesti aiheuttaneet päänvaivaa niin minulle kuin Holmesille. Tämän lisäksi toivon, että sinulle tuottaa nautintoa pysytellä jyvällä tuon suuren salapoliisin aivoituksista.

Mikäli et ole kuitenkaan sattunut lukemaan edellistä nidettä – tai jos olet syystä tai toisesta välttynyt kuulemasta tuosta liki luonnonvoiman kaltaisesta etsivänerosta nimeltä herra Sherlock Holmes – niin suo minun esitellä hänet sinulle unohtamatta myöskään hänen monia omituisuuksiaan.

Hänen tavaramerkkinään on vertaansa vailla oleva äly. Hänen kyvykkyytensä ajattelun saralla on kaikissa mittasuhteissaan niin majesteettillista luokkaa, että se eittämättä pakottaa sellaiset tavalliset kuolevaiset kuin sinut ja minut silkoiksi sivustakatsojiksi. Minä saan toistuvasti havaita, etten ikinä oivalla

mitään sellaista, joka voisi avittaa häntä hänen tutkimuksissaan. Yhtä kaikki, siinä vaiheessa, kun Holmes on jo ratkaissut mysteerin, hän nauttii saadessaan härnätä meitä hieman samaan tapaan kuin kissa toimii saaliinsa kanssa. Motiivinaan hänellä on osoittaa se, ettei meidän pidä ikinä kyseenalaistaa sitä, miten ylivertainen hänen älynsä on omaamme verrattuna. Ja niinpä hän haastaa toisen aina uudelleen kokeilemaan, josko tämä kykenisi tekemään asiain suhteen edes jonkinlaisia päätelmiä, vaikka kyseessä on aina jokin sellainen pulma, jonka hän on jo aikaa sitten sivuuttanut omalla päättymättömällä tutkimusmatkallaan kohti tiedon ydintä.

Nämä tässä kirjassa esiintyvät haasteet edustavat montaa monituista eri lajia. Jotkut niistä nojaavat matemaattisiin periaatteisiin, kun taas monien kohdalla kysytään johdonmukaista päättelykykyä sen tiedon pohjalta, mitä kussakin tapauksessa on pantu tarjolle. Muutamassa aivopähkinässä viitataan viktoriaanisen aikakautemme uusimpiin keksintöihin sekä ajanmukaisimpaan teknologiaan, kun taas joissakin tehtävissä vaaditaan abstraktia ajattelua, jotta eräät näennäisen mahdottomat asianlaidat saataisiin selitettyä. Mutta salli minun kuitenkin vakuuttaa, että yksikään näistä pulmista ei vaadi ratkojalta mitään erityistietoa saati kokemusta – siis sen lisäksi, minkä Luoja on kullekin suonut silloin, kun tämä on astunut tämän kuolevaisten maailman porteista sisään.

Holmesia eritoten viehättävät erilaiset kompa-arvoitukset, joten käytän vielä hyväkseni mahdollisuuden varoittaa sinua siitä, että ainakin muutamat niistä, sanaleikit ja sen sellaiset, testaavat nimenomaan kielellistä kyvykkyyttä. Jos arvoitus siis tuntuu mahdottomalta ratkaista, on hyvä muistaa, että niihin liittyy aina aimo annos nokkeluutta, eikä kaikki välttämättä ole aivan sitä, miltä se näyttää. Silloin tällöin olen havainnut sopivaksi ujuttaa joidenkin

aivopähkinöiden otsikoihin pieniä vihjeitä, joten jos satut löytämään itsesi umpikujasta, sinun voi olla hyvä pohtia otsikon todellista merkitystä. Ne nimittäin voivat hyvinkin valaista asiaa ynnä avittaa ratkaisujen tekemistä jopa kaikkein hämärimpien tapausten kohdalla.

Mikäli jokin näistä tässä teoksessa esitetyistä arvoituksista sattuu menemään sinulta tyystin yli ymmärryksen, olen (ja haluan tähdentää, että paljolti vastoin Holmesin mielipidettä) lisännyt tämän kirjan loppuun niiden täydelliset ratkaisut. Olen merkinnyt kyseiset ratkaisut siinä muodossa kuin olen saanut ne itse alun perin tietää. Ehdotukseni on, että kyseisen osion voi antaa joko ystävän tai salapoliisikollegan luettavaksi, ja he voivat sitten halutessaan keittää kasaan jonkin hieman vähemmän pirullisen vihjeen kuin ne, jotka kirjan arvoitussivuilta alun perin löytyvät.

Kaikki kirjassa olevat haasteet voi ratkaista toisistaan riippumatta, ja lukijan on lupa lehteillä kirjaa mistä kohdasta mieli. Tapauksista ei koostu mitään yhtä isompaa tarinaa, paitsi että ne kaikki kuvaavat tuota nerokasta miestä, jota minä onnekseni saan kutsua ystäväkseni: herra Sherlock Holmesia.

Tohtori John Watson,
221B Baker Street, Lontoo, 1899

NAISSOTURIT

Eräänä päivänä lounaan jälkeen olin lähtenyt leppeälle kävelyllä 221B Baker Streetin välittömään läheisyyteen. Vaeltaessani siinä keskellä tuttua kulmakuntaa minä aloin aprikoida, josko kykenisin päihittämään Holmesin keksimällä jonkin ihka oman aivopähkinän. Ajatus saattoi olla houkkamainen, mutta halusin silti yrittää.

Työstettyäni arvoitusta kokonaisen tunnin ajan palasin kotiin ja esitin hänelle seuraavan kysymyksen:

”Kolmekymmentä miestä sekä kaksi naista, joilla kaikilla on päällään joko musta tai valkoinen asu, ovat juuttuneet tuntikausiksi keskelle taistelua. Naisten lukumäärä on ehkä vähäinen, mutta heillä on tuolla taistelukentällä enemmän valtaa kuin kenelläkään muulla. Keitä nämä soturit ovat?”

Holmes ei suonut minulle edes sitä iloa, että hän olisi ollut dramaattisesti hetken vaiti, ja niinpä hän heti lausui juuri sen oikean vastauksen, jota minä häneltä penäsin.

Mikä oli hänen vastauksensa?

ENSIMMÄINEN KIRJAINJONO

Eräänä päivänä Holmes nosti katseensa kirjasta, jota hän oli paraikaa lukemassa, ja minä tiesin, että tuo katse saattoi merkitä vain yhtä asiaa. Hän oli jälleen päättänyt todistaa omat mittavat älynlahjansa tuomalla ilmi minun suhteellisen kyvyttömyyteni tuolla samalla saralla. Minä huokaisin ja valmistauduin saattamaan asian pois päiväjärjestyksestä.

”Watson, kerrohan minulle, mistä seuraavassa on kyse. Minulla on tässä nenäni edessä olevassa kirjassa muutaman alkukirjaimen sarja. Sinun ei tarvitse tehdä muuta kuin kertoa minulle, että mikä kirjain tulee seuraavaksi. Kyseinen kirjainjono kuuluu näin:

E T K N V K S

Eli kerrohan minulle.
Mikä on seuraava kirjain?

HATTUTEMPPU

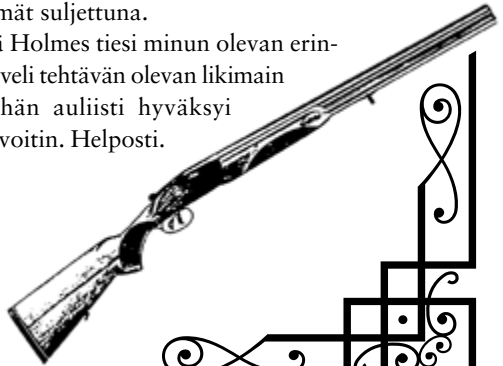
Vaikka sitä sattuu vain harvoin, saan toisinaan havaita, että Holmesin hämmästyttävä etevyys tulkita järkiperaisesti tämän maallisen maailmamme asioita voi myös sumentaa hänen muuten niin täydellisen arvostelukykynsä.

Olimme menneet eräänä päivänä metsästämään. Kyseessä oli sen luontoinen harrastus, johon me vain harvoin yhdessä ryhdyimme, mutta Holmes oli suostunut mukaan siksi, että hän sai siten mahdollisuuden kokeilla uutta asetta. Minä taas houkuttelin hänet lyömään vetoa.

Väitin Holmesille, että kykenisin ripustamaan hattuni ja sitten kävelemään viisisataa jaardia pois päin, kääntymään ja ampumaan suoraan hatunkuvusta läpi, mutta kuitenkin tekemään tämän kaiken silmät suljettuna.

Sitä huolimatta, että Holmes tiesi minun olevan erinomainen ampuja, hän arveli tehtävän olevan likimain mahdoton, ja niinpä hän auliisti hyväksyi vedon. Ja siltikin minä voitin. Helposti.

Kuinka?

DOUBLE CHRISTMAS NUMBER,

with large Coloured Plate, 1

THE STRAND MAGAZINE

SOUTHAMPTON STREET

EDITED
By
Geo.
Newnes
OFFICES

AN ILLUSTRATED MONTHLY

GEORGE NEWNES, Ltd., Southampton Street, and Exeter Street, Strand, London, W.C.

ENSIMMÄINEN SANAPYRAMIDI

Holmes oli sangen innokas *The Strand Magazinen* lukija, ja minun täytyy myöntää, että myös minä lehteilin aina kyseisen julkaisun läpi sen jälkeen, kun hän oli ehtinyt seikkaperäisesti perehtyä sen kulloiseenkin sisältöön.

Kyseisessä lehdessä julkaistiin aina silloin tällöin erilaisia arvoituksia ja aivopähkinöitä, jotka olivat omiaan juuri sellaisille herrasmiehille kuin me kaksi. Eräs sellainen arvoitus, joka oli meidän molempien mieleen, tunnettiin nimellä Sanapyramidi. Se oli tehty sanoista, ja ainoa pulma piili siinä, että noita sanoja itsessään ei kerrottu ja että niiden sijalla oli vain erilaisia vihjeitä. Lukijan kontrollolle oli siis säilytetty tehtävä keksiä nuo sanat.

Tähän tehtävään liittyi myös yksi erityinen juju. Vastaus jokaiseen vihjeeseen sisälsi samat kirjaimet kuin sitä edeltävä, paitsi että siihen tuli aina yksi kirjain lisää. Nuo kirjaimet oli kuitenkin mahdollista panna mihin järjestykseen tahansa. Mainitsemisen arvoinen asia lienee myös se, että ensimmäisen vihjeen vastaus oli aina kolmikirjaiminen sana, ja että pyramidi siten rakennettiin (kutakuinkin erikoisella tavalla) sen huipulta jalustaan päin.

Seuraava pyramidiarvoitus on ensimmäinen niistä, jotka meidän oli ilo ratkaista:

1. Päällä
2. Kertomus
3. Painaa puuta
4. Vallitsee öisillä kaduilla
5. Osaa pohjata
6. Laivamies

Kykenetkö selvittämään pyramidin?

VÄLIVUOSI

Lontoon nuoriso on monessa metkussa mukana, joskin pahoin pelkään, että kyse ei ole pelkästään Lontoosta vaan koko maasta, joka potee samaa vaivaa. Oli miten oli, West Endissä kolme talvea sitten tapahtuneen nahistelun seurauksena eräs nuori mies menetti henkensä. Holmes ja minä satuimme olemaan lähistöllä, ja kun ohikulkeva konstaapeli tunnisti meidät, meiltä pyydettiin virka-apua asian selvittämiseksi.

Epäilty oli poika, jonka arvelimme olevan varhaisessa teini-iässä, mutta hän ei vaikuttanut tietävän sanaa sille, että mikä hänen tarkka ikänsä oli. Sen sijaan hän piti itsepintaisesti kiinni siitä, että ilmaisi asian mahdollisimman kiertoteitse.

Sen päivän toissapäivänä, kun me kuulustelimme häntä, poika väitti olleensa kolmetoistavuotias, mutta sitten hän kertoi meille, että seuraavana vuonna hän olisi jo kuudentoista ikäinen.

Ensimmäinen reaktioni oli ajatella, että moinen oli mahdollista, mutta huolimatta hänen kaartelevasta tavastaan esittävä asia kävi pojan vastaus silti järkeen. Mutta kuinka kummasa se oli mahdollista?

MATKALAUKKUTAPAUS

Eräänä päivänä meille tuotiin matkalaukku, joka oli suljettu yhdistelmälukolla. Laukun omistaja oli kuitenkin unohtanut oikean numerokoodin. Kun kysyimme, miksi hän ei vain avannut laukkua voimakeinoin, hän ilmoitti sen sisältävän esineitä, joilla oli hänelle niin paljon tunnearvoa, ettei hän halunnut riskeerata niitä. Emmekö me siis voisi auttaa häntä ja murtaa koodia?

Onneksi lukko oli juuri sen sorttinen, jonka Holmes jo entuudestaan tunsi, mikä taas tarkoitti sitä, että hän saattoi sulkea pois suuren määrän mahdollisia lukusarjoja.

Hän sai nopeasti selville, että:

Koodissa oli neljä numeroa, jotka kaikki olisivat vasemmalta oikealle lukien edellistä isompia (kuten 1258).

Peräkkäiset numerot eivät voisi olla molemmat kahdella jaollisia (kuten 2 ja 4). Numeroiden yhteenlaskettu summa oli 22.

Koodissa ei ollut numeroa 0.

Tämä kaikki rajasi mahdolliset yhdistelmät kahteen, joista oikeaksi osoittautui se, joka oli numerosarjana pienempi. Mikä oli oikea numeroyhdistelmä?

MAINION SHERLOCK HOLMESIN UUDET AIVOPÄHKINÄT

Lähde matkalle Sherlock Holmesin mysteerien maailmaan ja kokeile, pärjäätkö vanhalle mestarietsivälle nokkeluudessa.

Kuten sarjan ensimmäisessä osassa *Sherlock Holmesin aivopähkinöissä*, tässäkin kirjassa on 130 erilaista pulmaa, joiden parissa voi viettää aikaa yksin, ystäväporukalla tai vaikka koko perheen voimin. Piirroskuvitetussa kirjassa on mukana päättelyä vaativia pulmia, matemaattisia tehtäviä, arvoituksia ja sanoilla leikkittelyä. Kirjan lopusta löytyvät vastaukset kaikkiin tehtäviin.

BAZAR

ISBN 978-952-279-944-9

79.8

www.bazarkustannus.fi